

วิเคราะห์การตั้งครรภ์ของนางปาริกาในสุวรรณสามชาดก

The Analysis of Parika's Pregnancy in Suwannasamajataka

หยกสุริยะ อัครศรุตติพงศ์

Yoksuriya Akarasarutipong

นักวิชาการ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา

Scholar of Dhammasuksa Research Center

E-mail: yoksuriya1@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อจะหาคำตอบของปัญหาเกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการตั้งครรภ์ของนางปาริกามารดาของสุวรรณสามกุมารด้วยวิธีการใช้มือลูบท้องโดยทูลดาบสผู้เป็นสามีจนเกิดตั้งครรภ์ขึ้นตามเทวบัญชานั้นว่ามีความน่าจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด จากการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาจากกรอบของ โยนิ 4 หรือการกำเนิด 4 ประเภท กรณีนี้ไม่จัดอยู่ใน 3 ประเภทแรก คือ การเกิดในไข่, การเกิดในครรภ์ และการเกิดในครรภ์ที่ขึ้นและ แต่มีความน่าจะเป็นว่าเกิดขึ้นได้ในประเภทสุดท้าย คือ กำเนิดโอปปาติกะ หรือการเกิดผุดขึ้น โดยมีข้อสนับสนุนสองประการ คือ ประการแรก ความเป็นพระโพธิสัตว์ของสุวรรณสามกุมาร และหลักฐานที่ปรากฏในคัมภีร์ปฐมสมันตปาสาทิกาที่กล่าวถึงสาเหตุที่สตรีสามารถตั้งครรภ์ได้ 7 ประการ และคัมภีร์มิลินทปัญหาที่อธิบายถึงลักษณะอัชฌาจาร คือ การมีเพศสัมพันธ์กันระหว่างชายกับหญิงว่ามีลักษณะกิริยาอาการแตกต่างกันไป

คำสำคัญ: การตั้งครรภ์ของนางปาริกา, สุวรรณสามชาดก, พระพุทธศาสนาเถรวาท

Abstract

This article aims at finding out problems regarding the possibility of Parika, mother of Suwanasama baby, getting conceived by her husband, Tukul Hermit, stroking her stomach according to the divine command. From the study, it was found that considering from the Yoni 4 or four kinds of birth, this case was not classified under the first three kinds namely: egg-born creatures, womb-born creatures and moisture-born creatures. However, it was possible that he was born under the last kind namely spontaneously born creatures which was supported by two scenarios. The first one was the Bodhisattva of Suwanasama baby and the evidence in the first section of Samantapasadika describing the 7 causes that a woman can get conceived and the debate of King Milin which explains misbehavior characteristics such as different behavior of sexual intercourse between man and woman.

Keywords: Parika's Pregnancy, Suwannasamajataka, Theravada Buddhism.

บทนำ

จากการศึกษาสุวรรณสามชาดก ทำให้พบปัญหาที่น่าสงสัยเกี่ยวกับ “ความน่าจะเป็น” ในการตั้งครรภ์ของนางปาริชาติซึ่งเป็นมารดาของสุวรรณสามด้วยวิธีที่ทูลดาบสผู้เป็นบิดาของสุวรรณสามได้ใช้มือลูบท้องนางปาริชาติจนเกิดตั้งครรภ์ขึ้นตามเทวบัญชานั้น ตามหลักการโดยทั่วไปของการอ้างเหตุผลเปรียบเทียบทางพุทธศาสนาและทางตรรกศาสตร์ เพื่อจะวิเคราะห์หาข้ออ้างด้วยการใช้เหตุผลในกรณีของการกำเนิดของสุวรรณสามนั้นมีความสมเหตุสมผลหรือไม่ แม้ว่าเนื้อความในชาดกจะกล่าวอ้างว่าการกำเนิดโดยวิธีการลูบท้องของนางปาริชาตินั้นเป็นไปโดยเทวบัญชาก็ตาม จากปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนจะใช้หลักโยนิ 4 หรือกำเนิด 4 มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ความน่าจะเป็นในการตั้งครรภ์ของนางปาริชาติเพื่อหาข้อสรุปของข้อสงสัยดังกล่าวต่อไป

สุวรรณสามชาดก

เนื้อความโดยย่อ ตามที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก สุวัณณสามชาดกนั้น ได้กล่าวถึงหัวหน้านายพรานของสองหมู่บ้านที่เป็นสหายใคร่รักกันซึ่งตั้งอยู่ผากฝั่งทั้งสองของริมแม่น้ำสายหนึ่งใกล้กรุงพาราณสี เมื่อวัยหนุ่มต่างได้สัญญากันว่าถ้าคนใดคนหนึ่งมีบุตรหรือธิดาแล้วจักจัดการแต่งงานให้เป็นสามีภรรยาตามประเพณีที่นิยมมา ต่อมาภายหลังหัวหน้านายพรานทั้งสองต่างก็มีบุตรและธิดาคนละคน ชื่อว่าทูลกุมาร และปาริชาติกุมารี ในเวลาที่บุตรธิดาทั้งสองมีอายุได้ 16 ปี มารดาบิดาทั้งสองฝ่ายก็ได้จัดให้มีการแต่งงานกันตามสัญญาที่ให้กันไว้ตั้งแต่คราวที่หัวหน้าพรานทั้งสองยังเป็นหนุ่มแต่กุมารและกุมารีทั้งสองนั้นกลับไม่มีความยินดีที่จะเป็นสามีภรรยาถึงแม้ว่ามารดาบิดาทั้งสองฝ่ายจะอ่อนวอนถึง 3 ครั้งก็ตาม แต่ภายหลังทั้งสองก็ได้แต่งงานกันตามคำขอของมารดาบิดาทั้งสองฝ่าย แต่ทั้งสองก็ไม่ได้มีความยินดีในทางโลกีย์เหมือนเช่นกับสามีภรรยาทั่วไป และไม่ได้ทำปาณาติบาตตามอาชีพของตระกูลเลย กาลต่อมาไม่นานทั้งสองก็ได้ขออนุญาตมารดาบิดาเพื่อจะออกบวช เมื่อได้รับคำอนุญาตแล้วก็พากันออกจากบ้านมุ่งไปสู่ป่าหิมพานต์จนกระทั่งถึงริมฝั่งแม่น้ำมคัสสมิตานที และได้มีพระวิสสุกรรมเทพบุตรมานิรมิตบรรณศาลาและเครื่องบริขารสำหรับบรรพชิตให้แก่ทั้งสอง เมื่อทั้งสองได้นุ่งห่มเครื่องบริขารเปลี่ยนเป็นดาบสแล้วก็พากันตั้งใจเจริญเมตตาพรหมวิหาร จนสัตว์ทั้งหลายในสถานที่นั้นเกิดเมตตาจิตต่อกัน ในเวลาเช้านางปาริชาติทำหน้าที่ตักน้ำสำหรับดื่มและใช้ ปัดกวาดบรรณศาลาเป็นกิจวัตรทุกวัน

ต่อมาภายหลังท้าวสักกะได้พิจารณาเห็นอันตรายจะเกิดแต่ดาบสทั้งสองเพราะถูกงูพันพิษใส่จนตาสองข้างบอดสนิทด้วยอำนาจบุรพกรรมที่ทำไว้แต่ปางก่อนเมื่อครั้งที่ทั้งสองเกิดในตระกูลแพथย์ จึงเสด็จลงจากสวรรค์แล้วขอให้ทั้งสองปรารถนาบุตร ด้วยวิธีการให้ทูลดาบสลูบท้องของนางปาริชาติในเวลาที่น่าจะมีระดู ทูลดาบสก็ทำตามเทวบัญชา ซึ่งต่อมาภายหลังนางปาริชาติก็ตั้งครรภ์ขึ้นมาแล้วก็คลอดบุตรคนหนึ่ง มีผิวพรรณเหมือนทองคำ จึงได้ชื่อว่า “สุวรรณสามกุมาร” (ขุ.ชา. (ไทย) 28/296-420/229-245)

โยนิ 4 หรือชนิดของการเกิด 4 ประเภท

จากเนื้อความโดยย่อของสุวรรณสามชาดกที่ผู้เขียนนำมากล่าวไว้นี้จะเลือกเอามาแสดงเฉพาะบางตอนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น เนื้อหาดังกล่าวพอจะทำให้ทราบได้ว่าการตั้งครรภ์ของนางปาริชาตินั้นไม่ได้เกิดขึ้นด้วยวิธีการของมนุษย์ปกติทั่วไปในขณะนั้น แม้ในปัจจุบันนี้จะมีการพัฒนาการทางเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้ามากขึ้นกว่าอดีตที่สามารถตั้งครรภ์ด้วยวิธีอาศัยเทคโนโลยีระดับสูงเข้าช่วย เช่น การผสมเทียมในหลอดแก้ว (In vitro Fertilization-IVF) ทำโดยนำเชื้อสุมิมาผสมกับไข่ในหลอดทดลอง

แล้วจึงนำตัวอ่อนที่ผสมแล้วใส่กลับไปในโพรงมดลูกหรือการผสมเทียมในท่อนำไข่ (Gamete Intra fallopian Transfor-GIFT) ทำโดยนำเชื้อสpermและไข่ฉีดเข้าไปในท่อนำไข่เพื่อให้เกิดการผสมเป็นตัวอ่อนก็ตาม (รศ.นพ.ดิฐกานต์ บริบูรณ์หิรัญสาร, [ออนไลน์]) แต่ไม่มีปรากฏเป็นหลักฐานได้ว่าการตั้งครรภ์ด้วยวิธีการแบบนี้เลย อันเป็นเหตุชวนให้เกิดความสงสัยได้ว่า เหตุการณ์ดังกล่าวมีความน่าจะเป็นได้มากน้อยแค่ไหน ส่วนการวิเคราะห์คำตอบต่อข้อสงสัยดังกล่าวผู้เขียนจะใช้กรอบของโยนิ 4 หรือกำเนิด 4 ที่มีปรากฏในพระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก มหาสัณหาทสุต ความว่า

สารีบุตร กำเนิด 4 ชนิดนี้ กำเนิด 4 ชนิด ไหนบ้าง คือ 1. กำเนิดอันทชะ (การเกิดในไข่) 2. กำเนิดชลายุชะ (การเกิดในครรภ์) 3. กำเนิดสังเสทชะ (การเกิดในเถาโคลหรือที่ขึ้นแฉะ) 4. กำเนิดโอปปาติกะ (การเกิดผุดขึ้น)

กำเนิดอันทชะ คืออะไร คือ เหล่าสัตว์ผู้เจาะทำลายเปลือกไข่แล้วเกิด นี้เราเรียกว่า กำเนิดอันทชะ, กำเนิดชลายุชะ คืออะไร คือ เหล่าสัตว์ผู้เกิดในครรภ์ นี้เราเรียกว่า กำเนิดชลายุชะ, กำเนิดสังเสทชะ คืออะไร คือ เหล่าสัตว์ผู้เกิดในปลาเนาซากศพเนา ขนมอบ น้ำคร่ำ หรือเถาโคล นี้เราเรียกว่า กำเนิดสังเสทชะ, กำเนิดโอปปาติกะ คืออะไร คือ เทวดา สัตว์นรก มนุษย์บางจำพวก และเปรตบางจำพวก นี้เราเรียกว่า กำเนิดโอปปาติกะ, สารีบุตร กำเนิดมี 4 ชนิดนี้แล”

(ม.ม. (ไทย) 12/152/151-152)

เมื่อพิจารณาตามพุทธพจน์เบื้องต้นนี้ สรุปการเกิดขึ้นของสัตว์ในโลกนี้จะมีได้ด้วย 3 วิธีด้วยกัน คือ 1) การเกิดในไข่ เป็นการเกิดของจำพวกสัตว์เดรัจฉานที่เกิดออกมาเป็นไข่ก่อนแล้วจึงฟักออกมาเป็นตัวในภายหลัง เช่น นก ปลา ไก่ เป็ด ห่าน เป็นต้น เรียกว่า อันทชะ

2) การเกิดในครรภ์ เป็นการเกิดของสัตว์ที่คลอดลูกออกเป็นตัวแล้วจะเลี้ยงลูกด้วยนม เช่น มนุษย์ สุนัข แมว วัว ควาย ช้าง ม้า เป็นต้น เรียกว่า ชลายุชะ

3) การเกิดในเถาโคล หรือที่ขึ้นแฉะของสกปรกบูดเน่าจากอาหารและซากสัตว์ เช่น หนอน ชนิดต่างๆ จุลินทรีย์ต่างๆ รวมถึงพวกอมิบาหรือแบคทีเรีย

เมื่อพิจารณาจากการเกิดขึ้นของสัตว์ในโลกนี้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเกิดของมนุษย์นั้นจะนับเนื่องในแบบของชลายุชะ การเกิดในครรภ์เป็นการเกิดจากการผสมกันระหว่างเชื้อสpermของเพศชายและเซลล์ไข่ของเพศหญิงและต้องอยู่ในช่วงที่เซลล์ไข่ของหญิงมีความพร้อมพอเหมาะที่จะก่อให้เกิดการปฏิสนธิระหว่างไข่กับสperm แล้วตัวอ่อนก็เกิดขึ้นมา ในการตั้งครรภ์ปกติ ตัวอ่อนจะไปฝังอยู่ที่เยื่อโพรงมดลูก และตัวอ่อนที่มีเพียงเซลล์เดียวจะแบ่งตัวและพัฒนาเป็นอวัยวะต่างๆ จนเจริญเติบโตเป็นทารก (เมตไทย (Medthai), [ออนไลน์]) มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับพุทธพจน์ที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก มหาสัณหาทสุต ความว่า

ภิกษุทั้งหลาย เพราะปัจจัย 3 ประการประชุมพร้อมกัน การถือกำเนิดในครรภ์จึงมีได้ ในสัตว์โลกนี้มารดาบิดาอยู่ร่วมกัน แต่มารดาไม่มีระดู และคันธัพพะ ยังไม่ปรากฏ การถือกำเนิดในครรภ์ก็ยังมีไม่ได้, ในสัตว์โลกนี้ มารดาบิดาอยู่ร่วมกัน มารดามีระดู แต่คันธัพพะยังไม่ปรากฏการถือกำเนิดในครรภ์ก็ยังมีไม่ได้ แต่เมื่อใด มารดาบิดาอยู่ร่วมกัน มารดามีระดู และคันธัพพะก็ปรากฏ เมื่อนั้น เพราะปัจจัย 3 ประการประชุมพร้อมกันอย่างนี้ การถือกำเนิดในครรภ์จึงมีได้

(ม.ม. (ไทย) 12/408/443-444)

จากพุทธพจน์ข้างต้นจะเห็นได้ว่า ชีวิตมนุษย์จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. สามีภรรยาอยู่ร่วมกัน
2. ภรรยาอยู่ในช่วงระยะเวลาที่ไขสูกพร้อมที่จะตั้งครรภ์
3. มีคันธัพพะปรากฏขึ้น หรือเกิดปฏิสนธิจิต หรือปฏิสนธิวิญญาณ

ในองค์ประกอบข้อที่ 3 ของการเกิด กล่าวถึงคันธัพพะ ซึ่งหมายถึงสัตว์ที่จะมาเกิดในครรภ์นั้น ได้แก่ มนุษย์ เทวดา เปรต หรือสัตว์นรกที่ตายแล้วหรือจุติแล้วมาเกิด

ดังนั้น การเกิดขึ้นของคันธัพพะนั้น มีลักษณะเป็นอย่างไร ในพระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค มหานิทานสูตร ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า

ครั้งหนึ่ง เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสนทนากับพระอานนทในตอนหนึ่งว่า

“อานนท ข้อที่เรากล่าวเช่นนั้นว่า ‘เพราะวิญญาณเป็นปัจจัย นามรูปจึงมี’ เธอพึงทราบเหตุผลที่วิญญาณเป็นปัจจัย นามรูปจึงมี ดังต่อไปนี้ ก็ถ้าวิญญาณ จักไม่หยั่งลงในท้องมารดา นามรูปจะก่อตัวขึ้นในท้องมารดาได้หรือ”

ท่านพระอานนททูลตอบว่า “ไม่ได้เลย พระพุทธเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคตรัสถามว่า “ก็ถ้าวิญญาณหยั่งลงในท้องมารดาแล้วล่วงเลยไป นามรูปจักบังเกิดขึ้นเพื่อความเป็นอยู่อย่างนี้ได้หรือ”

ท่านพระอานนททูลตอบว่า “ไม่ได้เลย พระพุทธเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคตรัสถามว่า “ก็ถ้าวิญญาณเด็กชายหรือเด็กหญิงผู้เยาว์วัยจักขาดความสืบต่อ นามรูปจักเจริญงอกงามไพบูลย์ได้หรือ”

ท่านพระอานนททูลตอบว่า “ไม่ได้เลย พระพุทธเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคจึงตรัสว่า “อานนท เพราะเหตุนี้ เหตุ ต้นเหตุ เหตุเกิดและปัจจัยแห่งนามรูป ก็คือวิญญาณนั่นเอง”

(ที.ม. (ไทย) 10/15/65-66)

จากพุทธพจน์ข้างต้นจะเห็นได้ว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพิจารณาถึงปฐมเหตุของการเกิด คือ การปรากฏของคันธัพพะ หมายถึง สัตว์ผู้จะมาเกิดในครรภ์จะปรากฏในสภาพที่เป็นวิญญาณที่เรียกกันว่า ปฏิสนธิวิญญาณ แล้ววิญญาณนั้นก็จะเป็นปัจจัยให้ไข่ที่ผสมเชื้อแล้วเจริญเติบโตเป็นชีวิตคนต่อไป ซึ่งอาจสรุปได้ว่าการเกิดของชีวิตมนุษย์จะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

- 1) มารดาบิดาอยู่ร่วมกัน
- 2) มารดามีระดู
- 3) มีวิญญาณมาปรากฏในครรภ์

ในช่วงที่มีวิญญาณมาปรากฏแล้วนั้นก็หมายความว่าได้เกิด “การปฏิสนธิ” (Conception) หรือ “การผสมเชื้อ” (Fertilization) แล้ว อีกนัยหนึ่ง คือ ชีวิตหรือภาวะความเป็นมนุษย์เกิดขึ้นโดยสมบูรณ์ในระยะสัปดาห์แรกของการอยู่ร่วมกันของบิดามารดา ที่เรียกว่าระยะ “กลละ” ที่มีลักษณะคล้ายหยาดน้ำขนาดเล็กมากเทียบด้วยการเอาขนแกะเส้นหนึ่งจุ่มลงในน้ำมันงาแล้วยกขึ้น หยาดน้ำมันที่ติดขึ้นมากับปลายขนแกะนั้นแหละคือขนาดของ “กลละ” อันเป็นขั้นเริ่มต้นวิวัฒนาการของทารก ในครรภ์ จากนั้นก็พัฒนาไปโดยลำดับจนกระทั่งคลอดจากครรภ์มารดา (ธรรมชาติ, [ออนไลน์]) แม้ในพระวินัยปิฎกก็มีการระบุไว้ว่ากลละนี้ถือว่าเป็นชีวิตมนุษย์ที่สมบูรณ์แล้ว มีปรากฏอยู่ในอาบัติปาราชิกข้อ 3 ที่บัญญัติว่า “ภิกษุใดจงใจพรากกายมนุษย์จากชีวิต หรือแสวงหาศัตรูอันจะพรากกาย

มนุษย์นั้น แม้ภิกษุนี้ก็เป็นปาราชิก หาสิ่งวาสนิได้” (วิ.มหา. (ไทย) 1/167/138) จะเห็นได้ว่าความเป็นมนุษย์นั้นจะนับตั้งแต่ยังเป็น “กลละ” เป็นต้นไป ไม่ได้นับตั้งแต่คลอดออกมาแล้วรอดชีวิตตามหลักกฎหมายอย่างที่มีคนเข้าใจกัน นั่นก็หมายความว่า ถ้าภิกษุใดตั้งใจทำแท้งให้สตรีตั้งแต่เด็กในท้องยังเป็นเพียง “กลละ” เท่านั้นก็เป็นปาราชิกทันที

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาการของชีวิตในครรภ์มารดาตามที่กล่าวมานี้เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นเป็นปกติกับมนุษย์ผู้เป็นมารดาในโลกนี้ทุกคน ส่วนการเกิดขึ้นภายหลังการปฏิสนธิในครรภ์แล้วก็ย่อมต้องพิจารณาเป็นรายบุคคลซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปด้วยอำนาจของเหตุปัจจัยต่างๆ มากมาย แต่ก็สรุปลงไปในหลักการได้ว่า เป็นกรรมของคนๆ นั้น บางคนอาจได้พ่อแม่ที่มีเผ่าพันธุ์เช่นนั้น มีโรคทางพันธุกรรมอย่างนั้น มีฐานะทางครอบครัวยากจนหรือมั่งมีเช่นนั้น เกิดในสภาพแวดล้อมที่ดีหรือเป็นโทษต่อการพัฒนาการอย่างนั้น เกิดในประเทศและช่วงเวลาเช่นนั้นๆ การเกิดดังกล่าวนี้ก็ย่อมขึ้นอยู่กับกรรมหรือการกระทำของแต่ละคนในหนหลังเป็นตัวกำหนดดังพุทธพจน์ที่ว่า “สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม หมู่สัตว์เป็นไปตามกรรม สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นเครื่องผูกพัน เปรียบเหมือนรถที่แล่นไปมีหมุดเป็นเครื่องตรึงไว้ ฉะนั้น” (ขุ.สุ. (ไทย) 25/660/654)

วิเคราะห์การตั้งครรภ์ของนางปาริกา

จากเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด เมื่อพิจารณากรณีการตั้งครรภ์ของนางปาริกาด้วยวิธีการลูบท้องของทุกลดาบสนั้นแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่ครบองค์ประกอบ 3 ประการที่จะทำให้ชีวิตมนุษย์เกิดขึ้นได้ แม้จะมีเพียงข้อว่า “มารดา มีระดู” เท่านั้นที่มีอยู่ในองค์ประกอบก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่เพียงพอที่จะทำให้เกิดเป็นชีวิตมนุษย์ขึ้นมาได้ จากข้อพิจารณาดังกล่าวการตั้งครรภ์ด้วยวิธีนี้ จึงตกไป จึงได้ข้อสรุปเป็นเบื้องต้นว่าวิธีการเกิดขึ้นของสิ่งมีชีวิตในโลกนี้ทั้งสามวิธีการนั้น ไม่มีวิธีการใดเลยที่นางปาริกาใช้ในการตั้งครรภ์สุวรรณสามกุมาร จึงเหลือเพียงวิธีการข้อสุดท้ายเท่านั้น นั่นก็คือ “โอปปาติกะ” เป็นการกำเนิดของสัตว์ที่เกิดผุดขึ้นเป็นการเกิดขึ้นแบบผุดเต็มตัวในทันใด จะเป็นการเกิดของเทวดา สัตว์นรก และเปรตบางพวก เมื่อเกิดแล้วถึงคราวตายก็ไม่ต้องมีเชื้อหรือซากปรากฏให้เห็นอีกเลย

เมื่อพิจารณาหาความสมเหตุสมผลตามหลักพุทธศาสนาในกรณีการกำเนิดของสุวรรณสามกุมารแล้วนั้น จึงมีความเป็นไปได้ว่านางจะเข้าข่ายของการกำเนิดที่เรียกว่า โอปปาติกะ คือ การเกิดผุดขึ้นเปรียบเสมือนพรหม เทวดามนุษย์บางจำพวกและเปรตบางจำพวก แต่เป็นการผุดขึ้นในครรภ์ของมารดา การอ้างความสมเหตุสมผลดังกล่าวนี้ ผู้เขียนจะนำข้ออ้างอิงมากล่าวแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก ความเป็นพระโพธิสัตว์ของสุวรรณสามกุมาร เพราะสุวรรณสามเป็นพระโพธิสัตว์ผู้บำเพ็ญบารมี ซึ่งจะเอาไปเปรียบเทียบกับมนุษย์ทั้งหลายไม่ได้ ถ้าเอาหลักเหตุผลมาจับดูว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ได้นั้นต้องพิจารณาการอุบัติขึ้นของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์นั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยยาก (ขุ.ธ. (ไทย) 25/182/90) เพราะต้องใช้เวลายาวนานมาก จะต้องผ่านการสร้างสังฆบารมีเป็นระยะเวลาที่ยาวนานหลายอสงไขยและกับ จึงสามารถที่จะบรรลุอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้าได้และสุวรรณสามกุมารนั้นนับเป็นชาติที่สามในทศชาติ หรือสิบชาติสุดท้ายที่จะได้บรรลุสำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า ก่อนอื่นจะต้องเข้าใจหลักการนับเป็นอสงไขยและกับซึ่งพอจะให้คำจำกัดความได้ดังนี้

อสงไขยเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมากที่สุดที่จะนับประมาณได้ครั้งหนึ่งเรียกว่า 1 อสงไขย อุปมาว่าฝนตกใหญ่เมฆพายุทั้งกลางวันกลางคืนเป็นเวลานาน 3 ปีติดต่อกันมิได้หยุดมิได้ขาดสายเม็ดฝน จนน้ำเจิ่งนองท่วมทันเต็มขอบเขาจักรวาล อันมีระดับความสูงได้ 84,000 โยชน์ (1 โยชน์เท่ากับ 16 กิโลเมตร) ถ้าสามารถนับเม็ดฝนและหยาดแห่งเม็ดฝนที่กระจายเป็นฟองฝอยใหญ่น้อยในขณะที่ฝนตกติดต่อกัน 3 ปี

นั้นนับได้จำนวนเท่าใด อสงไขยหนึ่งเป็นจำนวนปีเท่ากับเม็ดฝนและหยาดแห่งเม็ดฝนนั้น บางตำรากล่าวว่าเท่ากับ 10 ล้านปี (แสง มนวิฑูร, 2517: 172)

ส่วนกับนั้นเปรียบเทียบกับมีภูเขาหินศิลาแท่งที่กว้าง ยาว และสูง อย่างละ 1 โยชน์ ทุกๆ 100 ปีมีเทวดาเหาะนำเอาผ้าทิพย์ซึ่งบางประจุคว้นไฟ มาลูบ 1 ครั้ง ทำเช่นนั้นจนกระทั่งภูเขานี้ราบเสมอแผ่นดินนับเป็น 1 กัป (พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร), 2545: 27-28)

ด้วยเหตุผลที่เกิดจากระยะเวลาการบำเพ็ญบารมีจนกว่าจะได้สำเร็จเป็นพุทธเจ้านั้น จึงมีการแบ่งพระพุทธรูปออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งเป็นการแบ่งตามอริยาศัยของพระโพธิสัตว์ผู้สร้างบารมีได้แก่

1. อุคฆฏิคคณูปโพธิสัตว์ หรือปัญญากิโพธิสัตว์ เป็นพระโพธิสัตว์ผู้มีปัญญาคมกล้า สามารถรู้ธรรมได้รวดเร็ว
3. วิปจิตคณูปโพธิสัตว์ หรือสัทธาธิคโพธิสัตว์ เป็นพระโพธิสัตว์ผู้มีปัญญาปานกลางสามารถรู้ธรรมได้ไม่เร็วไม่ช้า
4. เนยยโพธิสัตว์ หรือวิริยาธิคโพธิสัตว์ เป็นพระโพธิสัตว์ของผู้มีปัญญาหย่อนสามารถรู้ธรรมได้ช้ากว่าสองประเภทแรก

เนื่องจากว่าปัญญาของพระโพธิสัตว์มีมากน้อยแตกต่างกัน ทำให้ระยะเวลาในการสร้างบารมีมีความแตกต่างกันด้วย ด้วยเหตุนี้พระโพธิสัตว์แต่ละประเภทได้บำเพ็ญบารมีบริบูรณ์แล้วทั้ง 30 ทัศน์ก็จะตรัสรู้ธรรมจึงเกิดเป็นพระพุทธรูป 3 ประเภทตามอริยาศัยของพระโพธิสัตว์ดังนี้

1. พระพุทธรูปประเภทปัญญากิ เป็นพระพุทธรูปที่มีอริยาศัยพระอุคฆฏิคคณูปโพธิสัตว์มีปัญญามาก จึงทรงใช้เวลาในการสร้างพระบารมีน้อยกว่าพระพุทธรูปประเภทอื่น
2. พระพุทธรูปประเภทสัทธาธิค เป็นพระพุทธรูปที่มีอริยาศัยพระวิปจิตคณูปโพธิสัตว์มีปัญญาปานกลางแต่ทรงมีศรัทธาแรงกล้า จึงทรงใช้เวลาในการสร้างพระบารมีไม่เร็วไม่ช้า
3. พระพุทธรูปประเภทวิริยาธิคเป็น พระพุทธรูปที่มีอริยาศัยพระเนยยโพธิสัตว์ มีปัญญาน้อย แต่ทรงมีความเพียรแรงกล้า จึงทรงใช้เวลาในการสร้างพระบารมีมากกว่าพระพุทธรูปประเภทอื่น (พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร), 2545: 21-26)

เมื่อพิจารณาจากขั้นตอนการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์แล้ว จะพบว่ามีความยากลำบากในการบำเพ็ญตนเพื่อจะบรรลุอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณสำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นสิ่งที่ยากมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและต้องอาศัยระยะเวลายาวนานในการบำเพ็ญบารมี สำหรับพระสมณโคตมสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ทรงเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเภทปัญญากิสร้างพระบารมีตั้งแต่เริ่มต้นปรารถนาพุทธภูมิจนได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธรูปใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 20 อสงไขยกับ 100,000 กัป

จากการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ตั้งแต่เริ่มปรารถนาบำเพ็ญตนจนกว่าจะได้บรรลุเป็นพระพุทธรูปนั้นต้องอาศัยระยะเวลายาวนาน ฉะนั้น ถ้าการตั้งครมของนางปาริชาติเพื่อให้กำเนิดสุวรรณสามกุมารด้วยวิธีการลูบท้องของทูลดาบสนั้นเป็นผลมาจากการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ ผู้เขียนก็มองว่ามีความน่าจะเป็นไปได้ และสมเหตุสมผลมากเพียงพอที่จะอธิบายได้ เพราะถ้าพระโพธิสัตว์ผู้บำเพ็ญบารมีเช่นนั้นไม่มีอะไรพิเศษจากคนทั่วไปเลย แม้การจะบรรลุเป็นพระพุทธรูปก็อาจจะไม่ใช่เป็นเรื่องยากที่คนทั่วไปก็สามารถที่จะเป็นได้ แต่ในความเป็นจริงกลับไม่ได้เป็นเช่นนั้นเลย

ประเด็นที่สอง สาเหตุที่สตรีสามารถตั้งครมได้ 7 ประการ ที่มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์ปฐมสมันตปาสาทิกา ได้แก่

1) การตั้งครรรค์เพราะการเคล้าคลึงกายกัน ได้แก่ การตั้งครรรค์ของสตรีในเวลาที่มีความกำหนดเพราะมีประจำเดือน ถูกผู้ชายลูบไล้ตามเรือนร่างเคล้าคลึงกายตน เกิดความยินดีในการเคล้าคลึงกายของฝ่ายชายนั้น นี้เรียกว่า การตั้งครรรค์เพราะการเคล้าคลึงกายกัน

2) การตั้งครรรค์เพราะการใช้ผ้า ได้แก่ การตั้งครรรค์ของสตรีโดยการนำเศษผ้าที่ เปื้อนอสุจิสอดเข้าไปในช่องคลอดตน ตัวอย่างเช่น นางภิกษุณีผู้เคยเป็นภรรยาของพระอุทายีเถระ ได้ใช้ปากอมน้ำอสุจิไว้แล้วใช้ชายผ้าที่เปื้อนอสุจิสอดเข้าไปในช่องคลอดตน นี้เรียกว่า การตั้งครรรค์เพราะการใช้ผ้า

3) การตั้งครรรค์เพราะการดื่มน้ำอสุจิ ได้แก่ การตั้งครรรค์ของสัตว์โดยการดื่มน้ำปัสสาวะที่ปนเปื้อนน้ำอสุจิแล้วเกิดการตั้งครรรค์ ตัวอย่างเช่น แม่น้ำตัวหนึ่งในขณะที่มีระดูได้เดินมาดื่มน้ำปัสสาวะที่ปนน้ำอสุจิของดาบสที่ถ่ายไว้ ต่อมาก็ตั้งท้องคลอดลูกเป็นมิลิงคดาบส นี้เรียกว่า การตั้งครรรค์เพราะการดื่มน้ำอสุจิ

4) การตั้งครรรค์เพราะการลูบคลำสะดือ ได้แก่ การตั้งครรรค์ของสตรีโดยการใช้มือลูบคลำสะดือในเวลาที่มีระดู ตัวอย่างเช่น ท้าวสักกะได้ลงมาแนะนำให้ทุกภณทิติใช้นิ้วมือลูบคลำสะดือนางปาริชาติในเวลามีประจำเดือน แล้วเกิดตั้งครรรค์คลอดสุวรรณสามกุมารในเวลาต่อมาเรียกว่า การตั้งครรรค์เพราะการลูบคลำสะดือ

5) การตั้งครรรค์เพราะการจ้องดู ได้แก่ การตั้งครรรค์ของสตรีที่เกิดความกำหนัดในเวลาที่มีระดู ไม่ได้การเคล้าคลึงกายจากบุรุษ จึงได้ไปแอบจ้องดูบุรุษด้วยอำนาจความกำหนัด พอใจ แล้วเกิดตั้งครรรค์ ตัวอย่างเช่น นางสนมชาววังได้ไปจ้องดูบุรุษในเวลาตนมีระดู แล้วเกิดตั้งครรรค์นี้เรียกว่า การตั้งครรรค์เพราะการจ้องดู

6) การตั้งครรรค์เพราะการได้ยินเสียง ได้แก่ การตั้งครรรค์ของสัตว์บางชนิดเพราะ ได้ยินเสียง ตัวอย่าง เช่นนางนกยางได้ยินเสียงฟ้าร้องในเวลาที่มีระดู แม่ไก่บางคราวได้ยินเสียง ไก่ตัวผู้ขึ้นก็ตั้งครรรค์หรือ แม่โคได้ยิน โคตัวผู้ร้องก็ตั้งครรรค์ นี้เรียกว่า การตั้งครรรค์เพราะการ ได้ยินเสียง

7) การตั้งครรรค์เพราะการได้สูดกลิ่น ได้แก่ การตั้งครรรค์ของสัตว์บางชนิด เพียงแต่ได้กลิ่นเท่านั้น ตัวอย่าง เช่น แม่โคบางตัว บางครั้งก็ตั้งครรรค์ได้เพราะได้กลิ่นของโคตัว ผู้ นี้เรียกว่า การตั้งครรรค์เพราะการได้สูดกลิ่น (มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2544 : 30)

จะเห็นได้ว่า การตั้งครรรค์นั้น มิได้มีเฉพาะการมีเพศสัมพันธ์กันเท่านั้นยังมีสาเหตุอย่างอื่นที่ทำให้สตรีหรือสัตว์ตัวเมียบางชนิดตั้งครรรค์ได้ ที่สำคัญคือสตรีหรือสัตว์ตัวเมียนั้นจะต้องมีระดู แม้ในปัจจุบันวงการแพทย์ยังสามารถผสมเทียมสัตว์จนตั้งท้องได้สำเร็จ โดยการฉีดน้ำเชื้อเข้าไปในช่องคลอดเวลาสัตว์ตัวเมียพร้อมผสมพันธุ์นั้น แม้การตั้งครรรค์ของนางปาริชาติซึ่งเป็นมารดาของสุวรรณสามกุมารด้วยวิธีที่ถูกลดาบสผู้เป็นบิดาของสุวรรณสามกุมารเอามือลูบท้องในขณะเวลาที่นางกำลังมีระดูนั้น นางจึงตั้งครรรค์ขึ้นเมื่อพิจารณาตามหลักฐานที่มีปรากฏในคัมภีร์ปฐมสมันตปาสาทิกานั้น มีความน่าจะเป็นไปได้ เพราะตรงกับข้อที่ 4 ของการตั้งครรรค์ของสตรีด้วยเหตุ 7 ประการนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม ปัญหาการกำเนิดของสุวรรณสามกุมารนี้ แม้พระเจ้ามิลินท์ก็เกิดความสงสัยมาก่อนเช่นกัน เพราะเมื่อพิจารณาตามพุทธพจน์แล้ว ย่อมไม่ครบองค์ประกอบ 3 อย่างแน่นอนแต่กระนั้น พระนาคเสนก็ยืนยันว่า การถือกำเนิดของสุวรรณสามกุมารนั้นมีครบทั้งองค์ 3 ตามพุทธพจน์ที่ตรัสไว้ไม่มีผิด

นอกจากนี้ พระนาเคนยังได้อธิบายถึงลักษณะอชฌาจารย์ คือ การมีเพศสัมพันธ์กันระหว่างชายกับหญิงว่ามีลักษณะกิริยาอาการแตกต่างกันไป สรุปได้ดังนี้

- 1) มูลสันนิบาต ได้แก่ สันนิบาตอันเป็นต้นเค้า เช่น การยืมแยมให้กัน การพุดจา ปราศรัยกัน การจ้องมองนัยน์ตากัน (สบตา, ปราศรัย หรือยืมให้กัน)
- 2) อามสนสันนิบาต ได้แก่ การสัมผัสร่างกายกันระหว่างชายกับหญิง (ลูบคลำ หรือเคล้าคลึงกายกัน)
- 3) โอกันตสันนิบาต ได้แก่ การล่อลวงกัน (มีเพศสัมพันธ์กัน)

(มหาเถรสมาคม, 2536 : 219)

เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาจากคัมภีร์มิลินทปัญหาแล้ว การที่ทุกลดาบสใช้มือลูบคลำท้องของนางปาริชาติบสนินั้นจึงจัดว่าเป็นอามสนสันนิบาต จะเห็นได้ว่าการถือปฏิสนธิของสัตว์นั้น อาจจะไม่จำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์กันเสมอไปได้ เป็นแต่ถูกต้องร่างกายกันก็สามารถตั้งครรรภ์ได้ เปรียบเหมือนการฝังไฟ แค่เข้าไปอยู่หรือนั่งใกล้ๆ ก็สามารถให้ความอบอุ่นได้ ไม่จำเป็นต้องเข้าไปนั่งฝังอยู่ในกองไฟ และการถือปฏิสนธิของสุวรรณสามกุมารนี้ ถือว่าเป็นการ ถือปฏิสนธิด้วยการรับคำเชิญของท้าวสักกะหรือพระอินทร์ ซึ่งเทพบุตรที่ท้าวสักกะเชิญให้ลงมาปฏิสนธิ นั้นมี 4 พระองค์เท่านั้น คือ พระยาคุสราข, ท้าวมหาปนาท, พระสุวรรณสาม และพระเวสันดร (มหาเถรสมาคม, 2536 : 223)

สรุป

จากปัญหาที่ตั้งเป็นประเด็นในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องของการตั้งครรรภ์ของนางปาริชาติซึ่งเป็นมารดาของสุวรรณสามกุมารด้วยวิธีที่ทุกลดาบสผู้เป็นบิดาของสุวรรณสามกุมารได้ใช้มือลูบท้องนางปาริชาติจนเกิดตั้งครรรภ์ขึ้นตามเทวบัญชานั้น แม้จะมีความน่าสงสัยเกี่ยวกับความน่าจะเป็นไปได้ เพราะเมื่อใช้ทัศนศาสตร์ทางวิชาการสมัยใหม่โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์แล้วก็ย่อมตัดสินได้ไม่ยากกว่าเป็นสิ่งที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน ด้วยยึดหลักว่าการจะเกิดตั้งครรรภ์ขึ้นได้นั้นต้องมีน้ำอสุจิกับไข่มาผสมกันเท่านั้น แต่ในทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงไปถึงคันธัพพะ หรือปฏิสนธิวิญญาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่วิทยาศาสตร์ไม่ได้กล่าวถึง แม้จะกล่าวถึงองค์ประกอบของการตั้งครรรภ์ตามทัศนะของพระพุทธศาสนาก็มีบางส่วนที่ไม่ครบองค์ประกอบ แต่ก็ยังมีคำอธิบายเกี่ยวกับความเป็นพระโพธิสัตว์ของสุวรรณสามกุมารได้บำเพ็ญบารมีมาอย่างยาวนาน ซึ่งเป็นเหตุผลที่จะเอาไปเปรียบเทียบกับมนุษย์ทั่วไปไม่ได้ และเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ปฐมสมันตปาสาทิกาและคัมภีร์มิลินทปัญหาก็มีความสอดคล้องกัน ทำให้การคำตอบเกี่ยวกับการตั้งครรรภ์ของนางปาริชาตินั้นมีน้ำหนักมากพอที่จะนับเป็นเรื่องที่สมเหตุสมผลได้ ไม่ใช่เป็นเรื่องที่กล่าวขึ้นมาลอยๆ อย่างไม่มีหลักฐานหรือข้ออ้างใดๆ มารองรับได้ ผู้เขียนเชื่อมั่นว่า แม้การเกิดเป็นมนุษย์จะเป็นเรื่องยากก็ตาม แต่สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ เมื่อได้เกิดเป็นมาเป็นมนุษย์และได้มีโอกาสได้พบพระพุทธศาสนาได้ฟังธรรมะที่ยังมีความบริสุทธิ์ทั้งจอร์รและพยัญชนะแล้ว ก็ไม่ควรปล่อยให้เสียโอกาสในการน้อมนำธรรมะไปปฏิบัติให้ได้ผลตามสมควรแก่ตนเพื่อจะได้ไม่เสียที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์

บรรณานุกรม

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

- ดิฐกานต์ บริบูรณ์หิรัญสาร, รศ.นพ. *อยากท้อง...ไม่อย่างท้อง ?*. ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <<https://www.si.mahidol.ac.th/sidoctor/e-pl/article/detail.asp?id=819>> (16 ตุลาคม 2564)
- เมตไทย (Medthai). *ตั้งครรภ์ (ตั้งท้อง) คืออะไร? & การตั้งครรภ์เกิดขึ้นได้อย่างไร?*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <<https://medthai.com/การตั้งครรภ์/>>. (16 ตุลาคม 2564)
- ธรรมธารา. *บาลีวันละคำ “กลละ”*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <<https://dhamtara.com/?p=9140>>. (16 ตุลาคม 2564)
- พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร). (2545). *มุนีนารถที่ปณี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- แสง มนวิthur. (2517). *ชินกาลมาลีปกรณ์*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2544). *ปฐมสมันตปาสาทิกา แปล เล่ม 2*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- มหาเถรสมาคม. (2536). *มลินทปัญหา*. พิมพ์ครั้งที่ 6, (ในงานฉลองพระชนมายุ ๘๐ พรรษา สมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฒนมหาเถระ) สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.